

Ještě před třemi týdny pracoval Mikael Skillt pro jednu stavební firmu ve Stockholmu. Dnes je dobrovolníkem jedné nacionalistické organizace v Kyjevě. V rozhovoru pro Fria Tider Skillt vypráví o Ukrajině, kde byla policie nahrazena pravicovými polovojenskými skupinami.

Na konci února, pouze několik dnů po svržení ukrajinského prezidenta Viktora Janukovyče se Mikael Skillt vydal letecky směrem Kyjev. Nechal za sebou rozpadlý vztah, řadový domek na předměstí Stockholmu a dobře placené místo projektanta ve stavební firmě.

Dům odborů v centru Kyjeva, odkud podle Mikaela Skillta stříleli ze třetího patra ostřelovačí patřící k opozici

Účelem jeho cesty bylo přihlásit se jako dobrovolník do jedné nacionalistické organizace, která se díky ústřední roli, kterou hrála v průběhu revoluce na Ukrajině, změnila z relativně marginální organizace na organizaci, která ovládá ulice Kyjeva.

Nebylo to jednoduché rozhodnutí, jak nám (Fria Tider) Skillt řekl přes Skype. Jeho bývalý zaměstnavatel a zároveň osobní přítel nebyl jeho náhlou výpovědí a odchodem na Ukrajinu příliš nadšen. Skillt přesto šel z pocitu solidarity s ukrajinskými nacionalisty. Jak říká: „Na kyjevských ulicích umírali nacionalisté a v mých možnostech bylo jim pomoci. To považuji za důležitější než osobní prospěch a pohodlí.“

Sedmatřicetiletý Mikael Stillt se v různých švédských vlasteneckých uskupeních angažuje přes deset let. V letech 2002 - 2010 patřil k národně socialistické organizaci Svenska motståndsrörelsen (Švédské hnutí odporu). Dnes je členem menší nacionalistické politické strany Svenskarnas parti (Švédská strana), ale nezastává v ní žádnou funkci. Říká, že dnes už není národním socialistou a označuje se za „etnonacionalistu“. Jak vysvětluje: „Švédem se narodíte, nelze se jím stát.“

**Švédský dobrovolník
Mikael Skillt před
budovou
ukrajinského
parlamentu**

Po příletu na Ukrajinu se Skillt připojil k organizaci C14 – také známá pod jménem Sič (Формация „СІЧ“) – která je blízce napojena na nacionalistickou stranu Svoboda. V rozhovoru pro BBC řekl vůdce C14, Jevhen Karas, že jeho skupina má asi 200 členů a jejím hlavním cílem je rozbít všechny svazky mezi Ukrajinou a Ruskem. Některými byl označen za nacistu, což kategoricky popírá. „Nemyslím, že jsem nacist. Jsem ukrajinský nacionalista“, řekl v interview. „Hlavním důvodem boje je kontrola některých etnických skupin mnoha obchodních struktur a některých ekonomických a politických sil.“

Na otázku, které etnické skupiny má na mysli, Karas odpověděl: „Rusové a Židé. Některé neukrajinské etnické skupiny mají disproporční podíl na politické a ekonomické moci. V takové situaci pochopitelně vznikají konflikty se zájmy Ukrajinců.“

Podle Skillta už C14 funguje delší dobu. Před revolucí skupina často chránila práva nájemníků ohrožených nezákonným vystěhováním. „Ukrajínští majitelé bytů se – podobně jako američtí ‚vládci slumů‘ (*slumlords*) – často pokouší o nezákonné vystěhování nájemníků, aby mohli nechat budovu zbourat a na jejím místě nechat postavit novou, výnosnější stavbu. Nezřídká toho dosahují pomocí uplácení politiků. Vícekrát se stalo, že C14 obsadilo takovou budovu a když přišla policie vystěhovat nájemníky, zahnilo ji“.

Když na podzim začaly protesty proti Janukovyčově vládě, C14 byla jednou ze skupin, které se postavily speciálním jednotkám **Berkut**, vyslaných vyhnat protestanty z Majdanského náměstí. „Většina členů C14 byla během majdanských protestů velmi aktivní. Když si s nimi sednete a dáte do řeči... – hned z hlavy vám dokážu vyjmenovat minimálně deset lidí, kteří v boji přišli o blízkého kamaráda. Byli v předních liniích,“ říká Skillt. „Nikdy jsem nikoho z nich neslyšel označovat se za nacionálního socialistu. Bojují za Ukrajinu založenou na etnické jednotě.“

Pravicoví militanti vyplnili mocenské vakuum

Dnes je C14 silou, s kterou je třeba počítat. Spolu s tzv. Pravým sektorem C14 hlídkuje na kyjevských ulicích, bojuje proti zločinnosti a chrání veřejné budovy. Spolu se Skilltem se hlídek účastní i několik dalších švédských dobrovolníků. „Policie stále funguje, ale není příliš vidět,“ říká Skillt. „Většina policistů, které vidíte, je z dopravní policie. O udržování pořádku se primárně stará C14 spolu s Pravým Sektorem.“

Po svržení Janukovyče byly rozpuštěny speciální pořádkové síly Berkut a řada příslušníků běžné policie byla propuštěna, což umožnilo členům uvedených skupin vyplnit mocenské vakuum. „Míra korupce mezi policisty byla ohromná, a mnoho jich proto bylo propuštěno“, vysvětluje Skillt. „Ti nezkorumpovanější, nebo ti, co se chovali obecně jako bastardi si zachránili život útekem. Ti, kteří zůstali, jsou nezkorumpovaní a ukrajinskými vlastenci. Avšak

kvůli svým bývalým kriminálním kolegům ale lidé příliš nevěří ani jim.“

„Berkut používal odporné metody,“ pokračuje. „Setkal jsem se s lidmi, kteří s Berkutem mají osobní zkušenost. Byli mučeni a někteří dokonce zmrzačení – odřezané prsty na nohou nebo na rukou. Některé polili benzínem, zatímco policajti stáli vedle nich a kouřili. Další polévali vodou a pak je vystrčili ven na desetistupňový mráz.“

Podle Skillta mají nacionalistické skupiny větší důvěru veřejnosti než policie. „Lidé vnímají jejich jednání jako příkladné. Postavili se ozbrojené policii – často sami neozbrojení – a nasazovali vlastní životy. Tím si vysloužili důvěru lidí.“

Když se 17. března sešel ukrajinský parlament ke schůzi ohledně vývoje na Krymu, C14 a Pravý sektor se starali o bezpečnost. Skillt byl součástí skupiny, kterou C14 vyslal strážit budovu parlamentu. Vznikla fotografie, na které má na sobě uniformu, neprůstřelnou vestu, lyžařskou masku a sluneční brýle. Na zádech nese obal na pušku. Na náš dotaz co v něm má odmítl odpovédět a jen řekl „rybářský prut“.

Jiné fotky z parlamentu ovšem ukazují uniformované maskované muže s automatickými puškami. Skillt potvrzuje, že členové C14 i Pravého sektoru mají k dispozici střelné zbraně, i když nejsou standartní součástí jejich výbavy. Schopnost bezpečně se zbraní zacházet se liší případ od případu. „Někteří lidé z Pravého sektoru jsou jak opice s pistolí. Když mají zbraň, už jen riskujete život když jste poblíž. Je to fraška – mají zbraně, ale chovají se nezodpovědně, jako by měli v rukách dřevěné klacky. V C14 jsou bezpečnostní zásady mnohem kvalitnější – skoro na úrovni švédské armády.“

Skillt označuje C14 oproti Pravému sektoru jako profesionálnější a disciplinovanější jednotku. Než se mohl připojit k C14, musel podstoupit testy tělesné zdatnosti a střeleckých dovedností. Od uchazečů se očekávalo, že budou schopni uběhnout 5 kilometrů v uniformě, neprůstřelné vestě a osobním vybavením pod 25 minut. „Není to tak snadné, jak by se mohlo zdát,“ říká Skillt. „Část trasy musíte běžet do prudkého kopce. Zvládl jsem to za 24 minut a pár sekund.“

Pravý sektor vznikl na podzim, se začátkem protestů. Zpočátku fungoval jako zastřešující organizace pro různé nacionalistické organizace vzdorující policii při pokusech o vyklizení táborů na Majdanu. Jeho členové se rekrutují z mnoha oblastí: od veteránů z Afghánistánu a Čečenska přes studenty až po fotbalové chuligány.

Podle Skillta se různé dříve existující frakce v rámci Pravého sektoru sloučily do jednotné organizace se společným vedením. Vůdce Pravého sektoru, Dmytro Jaroš, oznámil svou kandidaturu v květnových prezidentských volbách. Je proti evropské integraci a EU popisuje jako „monstrum“, které tlačí své členy k přijímání „protikřesťanské a protinárodní legislativy“. V hojně šířeném propagačním videu se Pravý sektor přihlásil k boji proti „totalitárnímu liberalismu“ a za „obrodu Evropy.“

Jako doklad současného vlivu těchto pravicových polovojskových jednotek v postrevoluční

Ukrajíně může posloužit událost z minulého týdne. Dle Skillta se asi 20 aktivistů C14 vydalo do úřadu kyjevské vězeňské správy, aby se domohli osvobození jednoho z členů C14, který byl zatčen za podíl na pouličních násilnostech ještě před pádem Janykovyčova režimu.

„Byli tam čtyři dozorcí“, říká Skillt. „Hned jak jsme vešli, zamkli se ve strážnici. Řekli jsme veliteli, že když nevyjde ven, aby s námi promluvil, půjdeme dovnitř my za ním. Opravdu vyšel ven a po krátké výměně názorů slíbil aktivistům, že podnikne nezbytné kroky k propuštění jejich spolubojovníka.“

Ruská infiltrace

Kromě Kyjeva byl Skillt také v řadě východoukrajinských měst v proruských oblastech země, zejm. Charkovu, Oděse a Doněcku. „Nálada tam není příliš dobrá“, poznamenává Skillt. „Na některých místech umírali lidé. V Charkově museli členové Pravého sektoru střílet. V Doněcku byl ubodán blízký kamarád mnoha členů C14.“

Na začátku března obsadili proruští protestanti vládní budovu obsazenou členy Pravého sektoru a zadrželi 30 jeho členů. Od té doby se kontrola nad touto i několika dalšími veřejnými budovami opakovaně přelévá z jedné strany na druhou. Jak dodává Skillt: „Momentálně je myslím ovládají proukrajinské síly, ale to se může rychle změnit.“

Podle Skillta se na podněcování proruských nálad podíleli autobusy dopravovaní ruští aktivisté. Byl u toho, když minulý týden ukrajinská polovojenská skupina zadržela a vyslýchala ruského vojáka v Charkově. „Zrovna dorazil autobus plný proruských aktivistů. Došlo ke konfrontaci a jeden z cestujících byl zadržen a vyslýchán. Ukázalo se, že jde o ruského vojáka na opuštěném. Zaplatili mu, aby jel do Charkova a vyvolal tam problémy. Nebyl placen ruskou vládou, ale soukromými skupinami z Ruska, které mají na Ukrajině své zájmy. Tyto skupiny organizují autobusové výpravy na východní Ukrajinu.“

„To však neznamená, že zde nejsou proruský orientovaní místní obyvatelé nebo aktivistické skupiny. Pochopitelně existují, ale řada těch nejextrémnějších a zběhlých v taktice militantního aktivismu jsou Rusové,“ pokračuje Skillt.

Mikael Skillt pobýval jistý čas i na západě země, kterou obývají převážně etničtí Ukrajinci. Zdejší obyvatelé jsou obecně vzato více proevropsky a prozápadně orientovaní, než obyvatelé východních částí Ukrajiny. Podle Skillta je zde situace velice klidná. Policie funguje jako garant pořádku a na rozdíl od Kyjeva nebyla ve svých funkcích nahrazena militanty.

Souboj odstřelovačů na Majdanu

Když jsme se Skillta zeptali na pověsti, dle nichž měla střelbu do protestujících na svědomí sama ukrajinská opozice, odvětil, že jsou mu známy, ale nepřikládá jim váhu. Sám mluvil s dvěma muži, kteří na Majdanském náměstí ostřelovali policii. „Používali poloautomatické pušky Saiga vybavené optickým zaměřovačem, a byli umístěni ve třetím podlaží Budovy odborů na Majdanském náměstí. Jejich úkolem bylo zneškodnit odstřelovače Berkutu,“ říká

Skillt.

Nedávno narazil na muže v americké uniformě, se zbraní americké výroby. „Bylo to trochu zvláštní, ale ukázalo se, že je to Ukrajinec. Nesl upravenou útočnou pušku M-16 se zkrácenou hlavní a optickým zaměřovačem. Jen jsme se krátce pozdravili“, uzavírá Skillt.

Dobrovolník v armádě

Jedním z projektů, které chce Mikael Skillt pomoci uskutečnit, je vytvoření „mezinárodního centra“, kam by mohli zahraniční nacionalisté jezdit a setkávat se s podobně smýšlejícími Ukrajinci. „Jde hlavně o vytváření kontaktů a výměnu zkušeností s praktickou politikou. Mohli by sem přijet a pochopit, co se odehrálo tady a odehrává i jinde. Centrum bude v objektu C14, ale zapojeny budou i další skupiny, asi se přidá i Svoboda.“

Skillt momentálně brzký návrat do Švédska neplánuje. Zapsal se jako dobrovolník ukrajinské armády a bylo mu přiděleno místo u pěchoty. Pokud vypukne válka, očekává, že bude povolán. Zatím na Ukrajině nepodstoupil žádný formální vojenský výcvik, jeho předchozí vojenské zkušenosti ale zahrnují sedm a půl měsíce povinné vojenské služby ve švédské armádě a šest let jako střelec Švédské národní gardy.

Když jsme se zeptali, kde se vidí za pět let, v nadsázce přes Twitter odpověděl „Za pět let mě budete oslovovat ‚pane plukovníku‘. Ale vážněji – nejsem si jistý. Doufám, že budu schopen střídavě pobývat na Ukrajině a ve Švédsku.“

Článek [Swede Patrols Ukraine's Streets with Right-Wing Paramilitaries](#) byl převzat ze stránek Counter-Currents Publishing.

Mikael Skillt na Facebooku a Twitteru.